

Közvetít: 1913 NOV. 17

ERDELYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

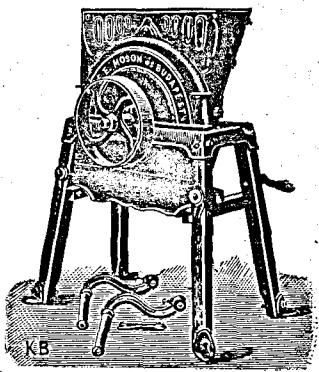
KOLOZSVÁR, 1913. November 16.

46. SZÁM.

„KÜHNE“ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit uradalmak és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.

Idénygépek: szecs kavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyök-mosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivitelben.

Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

Eladó

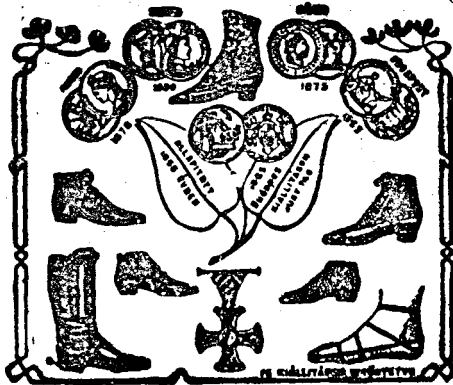
feltűnően figurans, akcióval sebesen járó, kitaró és megbízható, fogatversenyen I-ső díjat nyert

sárga kettősfogat,

teljes hám felszereléssel, rendes és gumi kerekkel ellátott hajtó, félfedelű és csukott Kölber-féle szép kocsikkal, avagy ezen felszerelések nélkül is. — Megtekinthetők: Kolozsvárt, Majális-utca 13. 2997

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyula-utca 3.
Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

2019

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására! Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádógtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2767 III.

festékgyára

BUDAPEST, VII. ker.,

Ornagy-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban. Igazgatóság Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. F. év novem. hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyezték át.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegből, közzgyűlési határozat értelmében díjviszátérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatóságos, vagy az ország minden helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.080.- K
Tartalékok	3,357.602.- "
Biztosított tagjainak szemállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.- "
jégkárokból	5,042.000.- "
Biztosított érték 1912. évben	860.000.000.- "
jégben 1912. évben	63,000.000.- "
Élelmezési állománya	15,240.080.- "

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a GONDVISBLÉS Országos Központi Segélyező Társulat útján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások- valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leány-kiházasítási (szállásítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-csoportok szervezettek jótékony célú működésükkel. Tájékoztatót kérséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatóságára, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2008

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű- trágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

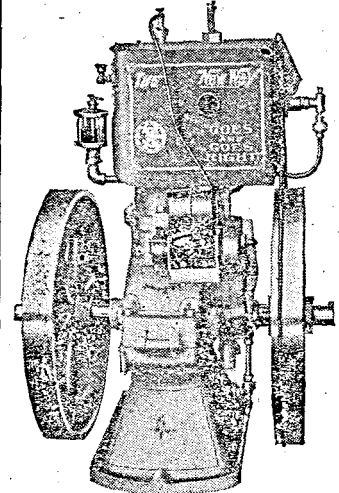
Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

■ ■ ■ ■ 1913. szeptember havában Kolozsvárott aranyéremmel kitüntetve. ■ ■ ■ ■
 1913. október havában Grázban állami ezüst- és kiállítási aranyéremmel kitüntetve.

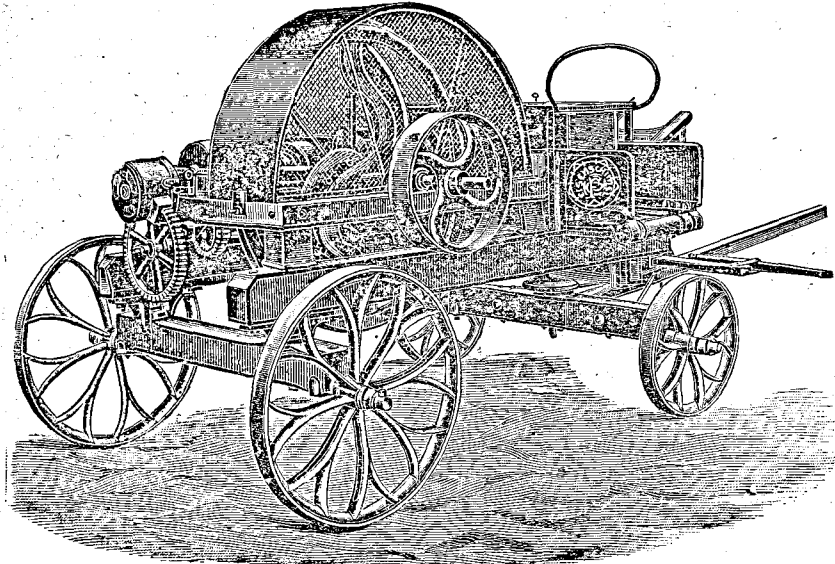
„NEW-WAY” benzínmotor

hűtőviz és csővezeték nélkül - - - a modern motorteknika legújabb vívmánya. 2 1/2-től 12 lóerőig.

2672

Szerkezete egyszerű és zárt;
 por, piszok nem érheti, ezáltal
 a motor hosszú élettartalmu.
 A legkitűnőbb anyagból készítve!
 Ideális üzem a mezőgazdaság
 és kisipar részére!

Bárki által könnyen kezelhető!

Szeceksavágóink, Répavágóink és Darálóink

tökéletes szerkezetüknél fogva
 közkedveltségnek örvendenek.

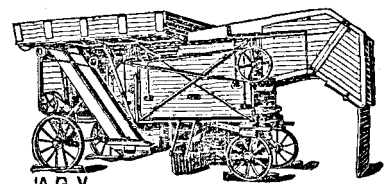
Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENC

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Teréz-körút 26.

Az állami gépgyár gyártmányai:

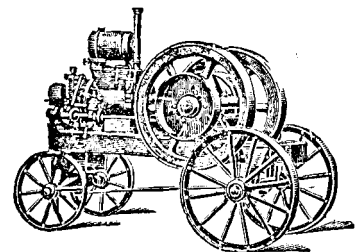

A.G.V.

Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

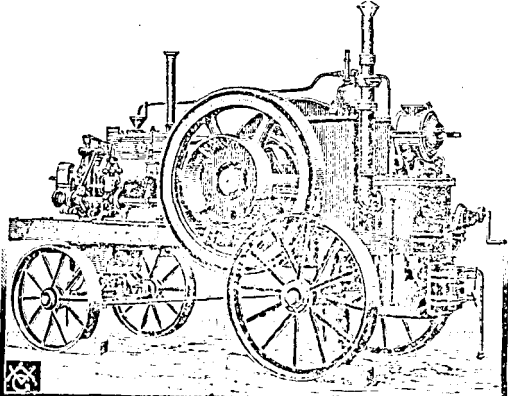
Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

Legújabb rendszerű szab.
NYERSOLAJLOKOMOBILOK.
 Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
 könnyű kezelés!
 Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb.
 280 gramm.

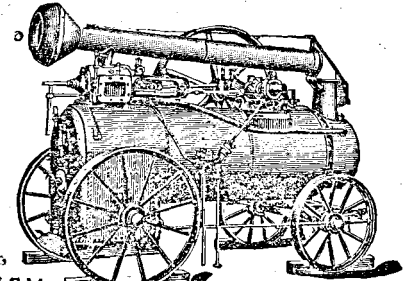
Benzinlokomobilok
 porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem! Egyenletes járás!
 Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

Szivógázlokomobilok

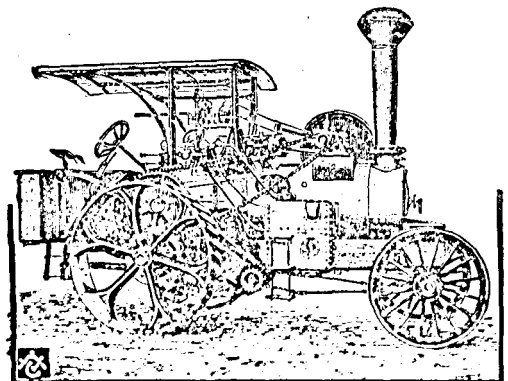
Ujdonság! Szabadalom!
 Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
 Könnyű kezelés!
 Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.
 Földgázüzemre is alkalmasak!

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.
 Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegettakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.
 Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.
 Resicai tükörcélekék, Tárcsásboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége Budapest, Váci-körút 32. Flók. telepek: Nagyvárad, Debrecen, Tomosvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJEBNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA : 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle	531
A háztartási tanfolyamokról. <i>Wolszky Győző.</i>	531
Jövedelmezőségi számítások. <i>Jászberényi András.</i>	532
A mesterséges madár buvó-odvak elhelyezéséről. <i>Dr. ifj. Szentkirályi Akos.</i>	533
Megyei és községi mezőgazdasági szakoktatás Franciaországban.	534
Irodalmi szemle	534
Kormányintézkedések	534
Vegyes közlemények	535
Hírdetések.	

Szemle.

Időjárás — Mezőgazdasági helyzet. — Sajtóreform. - Nyomtaték.

A hosszantartó szárazság után beköszöntött a várva várt őszi eső, amelyet eleinte erős szelek kísérték és az eső elállta után a talajt ismét hamarosan kiszáritották. A szél elállt és az eső tovább esett a hét közepén, jól megáztatva a talaj felső rétegét. Az eső után beállott hideg remélhetőleg meggátolja az egerek további pusztítását is. Kívánatos volna, hogy az őszi soká tartson és a szántó-vető munkálatoknak elvégezhetőseért a verőfényes napokat olykor esőzések váltanak fel.

A mezőgazdasági helyzet a tavaly ilyenkor a sok eső miatt volt siralmas, most pedig a szárazság miatt vált azzá. A jámbor laikus bizonyára azt kérdezi, hogy hát ha esik az is baj és ha nem esik az is baj? Bizony, ha sokáig esik az is baj, ha sokáig nem esik az is baj. Az idén is Erdélyszerte a szántó-vető munkálatokkal megkészték az időjárás miatt a gazdák. Ahol a szántást és vetést korábban elvégezték és a vetés kikelt, ott az egér pusztít, ahol a szántást a száraz időben forszírozták, ott egy részével készen vannak, de vetni nem lehetett, mert az elszaporodott egerek mindent elhordtak. Kopár mindenütt a talaj, alig zöldel egy-egy oldal az őszi vetéstől; az is kényszeredett, sápadt, ha csak az e héten esett kis eső fel nem támasztja s az egér járásokat meg nem ritkítja. Ha az egerek további szaporodásának és kártételeinek az időjárás gá-

tat nem vet, ismét sok vetést ki kell majd szántani. A gazdasági felügyelőségek a gazdasági tudósítóktól nyert jelentéseiket e héten küldik be, mely szombaton d. u. fog napvilágot látni, ebben azonban még az eső hatásáról aligha lesz szó. A tőzsde azonban igen bőkezűen honorálta az esőt már is, a gabonaárak indokolatlan leszállításával.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a sajtóreformot egyelőre levették a napirendről és bizton reméljük, hogy amikor tár gyalás alá kerül, már az oly sok oldalról kifejezett óhajásoknak megfelelő módosításokkal fog a parlament elé kerülni. Bár a sajtó is rá szorul egy kis reformálásra, amiről röviden már mult számunkban írtunk, mégis a sajtóreform inkább halasztható nézetünk szerint; mint a földbirtokpolitika ügye, mert lapunk más helyén fájdalom ismét arról kell hirt adnunk, hogy a magyar földbirtokok egymás után csuszának ki a magyar emberek kezeiből a nemzetiségek kezeire.

Kinek jutott volna eszébe az u. n. «nyomtaték» magyarul csont megrendszabályozása, ha az az idők folyamán oly szemérmellenül meg nem nőtt volna? A nyomtatékot otthonról ismerjük valamennyien. A mészárosok adják azt a húshoz, a hus árában. A mészárosok szemében a nyomtaték, e becses tulajdonsága miatt, hogy a hus árában adható, igen nagy értéke volt. Hiszen ez volt a téglá, amelylyel a mészárosok emeletes házaik fundamentumát megvetették s annak falait felhúzták. A nagyközönség azonban utálta a nyomtatékot, mert azt megenni nem lehet, mégis mint élelmi szert adták el és fizettették. Legfennebb a Bodri kutya nyalogathatta nagy izlettel, de a szegény, becsületes polgár ember csak tisztelettel meghajolt a csont nagysága előtt, amely mellett a kis pecsenye, mint szerény ibolya huzodott meg finom illatával betöltvén az ebédleő levegőjét.

A csont nagysága mellett a nagy Napoleon is kezdett már eltörpülni, míg végre a földművelésügyi miniszter rendeletileg kimondotta, hogy amiként a fák

nem nőhetnek az egekig, a nyomtaték sem nőhet a végletekig. Lehet, hogy megfekszi a nyomtatékrendelet a mészárosok és hentesek gyomrát egy kissé, de a nagyközönség többet már nem képes belőle bevenni. Elég volt.

A husrágóság évek óta állandó panasza a nagyközönségnek. Ugyanekkor az állattenyésztő gazda a haját tépi keservében, hogy az eladott állaton még a takarmány árát sem bírja megkérésni. A mészáros megveszi olcsón s eladja drágán — nyomtatékkal a húst. A miniszter most kimondotta rendeletében, hogy a pecsenye, valamint a levesthúshoz, ha az fartöbblől való, 5% nyomtatékot szabad adni. A vékony oldalashoz, valamint a vállhoz, nyomtatékot adni tilos. Nyomtatékul pedig csupán lábcsontok, a fejnek csontos husrészei és az u. n. tarja adható.

A háztartási tanfolyamokról.

Írta:
Wolszky Győző.

Valamikor, — nem is olyan régen, — közmondásos volt a magyar nőknek a háztartási teendőkben való páratlan ügyessége, jártassága...

Az idők folyamán azonban, évtizedről évtizedre kisebb és kisebb mértékben jelentkezett ez a kiváló tulajdonság, a magyar nőkben ugyannyira, hogy manapság már — azt mondhatnók — a háztartási teendőkben kiválóan jártas magyar nő nagyon megbecsülendő kivétel.

Ezen körülmény indította a földművelésügyi minisztert arra, hogy külföldi tanfolyamok nyomán, de mindenben a hazai viszonyokhoz és igényekhez alkalmazva, rendszeresítse a vándorháztartási tanfolyamot.

Az első ilyen tanfolyam 1911-ben nyílt meg Kecskeméten, ezt a monori, majd a félegyházi tanfolyam követte.

Ezek után 1912. december végéig még 22 tanfolyamot tartottak az ország különböző részeiben fekvő községekben.

Jelenleg 8 felszerelés van vándoruton, ezek egyike november közepéig Marosvásárhelyt.

Baktériumos egérirtás!

Az erősen terjedő egérjárás pusztításai ellen legegyszerűbben és legbiztosabban úgy védekezünk, ha az egerek között ragadós nyavalyát terjesztünk a **Löffler-féle egérirtó** kulturával. Ez a készítmény természetes tenyésztési eljárással készül s a pockok ellen rendkívül hatékonyvá van téve. Az egerek a csalétket felfalják, egértífuszba esnek, mely állatról-állatra terjed és néhány nap alatt elhullanak. — Az irtási művelet olcsó és egyszerű.

Nem mérges, csakis az egeret bántja!

Mindenfelé bevált!

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

A tanítást két okleveles gazdasági és háztartási tanítónő látja el, kik szakképesítést az elemi iskolai tanítónőképző elvégzése után a kecskeméti m. kir. gazdasági szaktanítónőképzőben szereztek.

A tanfolyam felszereléséről, a tanítónők fizetéséről a földmivelésügyi miniszter gondoskodik. A tanfolyam céljaira szükséges helyiségeket (tanterem, konyha, kamara, tanítónők részére lakás), a fűtést, világítást, az érdekelt község adja; ezzel szemben a tanítás *teljesen ingyenes*.

A községi előljáróságoknak, városi tanácsnak háztartási tanfolyam iránti kéréseit illetőleg a közgyűlési határozatokat az illetékes gazdasági tanár a földmivelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

A tanfolyam tartama 7—8 hét.

A tanítás elméleti és gyakorlati. A tanítványok gyakorlatilag tanulják a főzést, mosást, vasalást és az ezzel kapcsolatos összes teendőket, a fehérnemű és a felsőruha varrást.

A növendékek ezen gyakorlati munkák végzésénél 2 csoportba vannak osztva. Amíg az egyik csoport az egyik tanítónő vezetése mellett főz, addig a másik csoport a másik tanítónő felügyelete alatt mos, vasal vagy ruhát javít. A csoportok 2 naponként felváltják egymást.

A főzés tanításánál mindenkor az a kitűzött cél, hogy a növendékek a rendes polgári háztartásnak megfelelő ételek olcsó, de izletes elkészítését sajátítsák el, ezért minden nap 3 főgásos ebédet főznek. Megtanulják továbbá a finomabb tészták és sütemények készítményét is, amennyiben hetenként egyszer — rendszerint pénteken — nem főznek ebédet, hanem helyette 3—4-féle tésztát készítenek. A megbeszélési órán megállapítják a következő napi étlapot s az egyes ételek elkészítéséhez szükséges nyersanyag minőségét. A szükséges nyersanyagot a tanítónő két kijelölt növendék vezetésével vásárolja meg.

A főzéssel kapcsolatban megtanulják továbbá a kenyérsütést, tarhonyakészítést, befőtték készítését, zöldség és gyümölcs aszalást, valamint gyakorlatot szereznek az asztalterítésben, tálalásban és felszolgálásban.

A mosást és vasalást szintén gyakorlatilag tanulják a növendékek. Ők mosák ki a tanfolyamon használt asztalneműt, törülközőket, azonkívül a saját felsőruhájukat is. A megszáradt ruhákat a növendékek hajtogatják, mángorolják és vasalják be. Hozhatnak a növendékek hazulról liszta férfinget, gallért, kézelőt is, aminek a keményítését, vasalását, fénye-

sítését szintén megtanulják. Elsajátítják továbbá a szappanfőzést is.

Megtanulják a női ing, hálókabát, női alsóruha, egyszerű ruhaderék és alj rajzolását, szabását és varrását, a ruha javítását és foltozását. *Az ezekhez szükséges anyagot a növendékek veszik és maguknak dolgoznak.*

A tanfolyam fel van szerelve mindenmel, ami az eredményes gyakorlati oktatáshoz szükséges. Van 2 tűzhelylyel ellátott teljes konyhaberendezése mosógéppel, mángorlógéppel, vasalókályával s vasalókkal felszerelt mosókonyhaberendezése. A varrás tanításához pedig 4 varrógép áll rendelkezésre.

Az elméleti oktatás tárgyai: háztartástan, egészségtan, neveléstan, konyhakeresztet, tejgazdaság, baromfi- és sertésenyésztés.

A tanítás délelőtt 8-tól 12-ig, délután 2-től 5-ig tart. Hogy azonban a növendékek a piaci bevásárlásoknál oly annyira szükséges gyakorlatot és jártasságot is megszerezhessék, naponként kettesével be vannak rendelve a piaci vásárlások megajtásához.

Az ünnepen és vasárnapokon kívül rendes heti szüneti nap a szombat, hogy a növendékek a szombati nagy takarításnál otthon segíthessenek.

A tanfolyam látogatása a szabás-varráshoz szükséges papír és anyag, az étlapok leírásakor szükséges jegyzet beszerzésén, továbbá a helyi viszonyoknak megfelelő ebéddíjon (50—100 fillér) kívül semmiféle egyéb kiadással nem jár. Megjegyzendő, hogy a tanfolyamon mindig csak az a csoport ebédel, amely csoport főzött. Azok a növendékek, akiknek szülei még ennek a csekély összegnek a megfizetésére sem képesek, beiratásuk alkalmával kérhetik az ebéddíj fizetése alól való felmentésüket.

A tanfolyam végeztével a növendékek munkájuk eredményéről nyilvános szóbeli vizsgán számolnak be.

A vizsga alkalmával a tanfolyam ideje alatt készült élelmiszerek, u. m. tarhonya, levesbe való gyurt tészták, kenyérkalács, sütemények stb. továbbá a tanfolyamon készített háztartási cikkek, u. m. mosó- és lugszappan stb.-ből kiállítást rendeznek. Kiállításra kerülnek még a szabás és varrás órákon készített dolgok, továbbá a mosott, keményített, vasalt, foltozott és javított ruhák is.

A vizsga befejezésével a tanfolyam szorgalmas és jó előmenetelt tanúsító növendékei bizonyítványt kapnak. E bizonyítvány keretbe foglalható emléklap, mintegy állandó figyelmeztetés a háztar-

tás feletti fontos voltára, mert annak helyes vezetése biztosítja a boldogságát.

Ezekután az eddigiekben ismertett vándorháztartási tanfolyamokat elap igen tisztelt olvasóinak szives figyelmébe ajánlom annak az óhajlásomnak kapcsán, vajha hazarészünkben is mutatkoznék e tanfolyamok iránt oly érdeklődés, amely érdeklődésre kellőleg nem is méltányolható fontosságuknál fogva méltán részölgálnak.

Jövedelmezőségi számítások.

Irta:

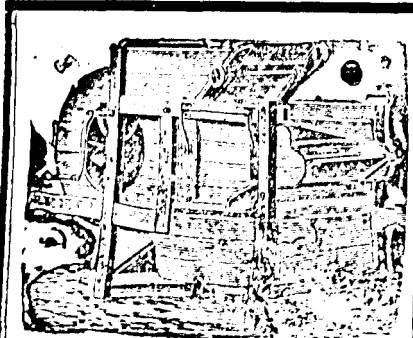
Fászsberényi András
gazd. akad. tanár.

Az «Erdélyi Gazda» november 2-iki számában felhívást intéztem az erdélyrészi magyar szarvasmarhát tenyésztő földbirtokosokhoz, hogy tehenészeik jövedelmezőségének kipuhatólását tegyék lehetővé, egyben kértem az »Erdélyi-Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületét« is, hogy ezen munka végzésénél a sikert biztosító támogatást ne vonják meg tőlem.

Ezen cikkemre válaszképpen br. Jósika Gábor elnök ur öméltsága kilátásba helyezte az egylet támogatását, amiért ezúton fejezem ki köszönetemet az elnök urnak, aki ezzel újabb bizonyosságát adta azon — mindnyájunk által már régen ismert — ténynek, hogy ő a haladás agilis embere. Amennyire örvendetes rám nézve, hogy br. Jósika Gábor a felvetett eszmét megbeszélésre, esetleg kivitelre is alkalmasnak tartja, annyira bosszant, hogy közleményem fogalmazása félreértésre adott alkalmat, miért is legyen szabad felvilágosítás s egyuttal válaszképpen a következőket közreadnom:

Az üzemtani tanár tevékenységét én nem látom kimerítve abban, hogy 10 hónapón keresztül heti 6 órában a hallgatókat tanítja. Nézetem szerint e tanárnak feltétlen kötelessége a gazdákkal az összeköttetést fenntartani, veük dolgozni, nekik eszméket, tanácsokat adni, viszont tőlük igen sok hasznos tapasztalati adatot a saját képzésére beszerezni. Fontos lehet ez más tanszéknel is, de legfontosabb az üzemtaninál, mert hiszen bebizonyított dolog, hogy nálunk nem annyira a termelés technikája van elmaradva, mint inkább egész gazdálkodásunk tervszerűtlen, nélkülöz minden számítás, realis tervekben nyugvó alapot.

A midőn most össze a kolozsvári gazdasági akadémián az üzemtani tanszék elfoglaltam, a megvalósítandó terveknek egész sorozatát hoztam magammal. Feltelesen tartom ezen terveket itt felsorolni, mert hisz azok végrehajtásához egy élet is kevés, annyit azonban jelezhetek, hogy a jószágberendezés, kezelés, becsléstan és számvitel mindazon dolgait szeretném megvitatni az erdélyi gazdákkal, amelyek a jövedelmezőségre döntő hatással vannak s így a gazdálkodás eredményét jobbra, vagy balra befolyásolják. Természetes, hogy ezen munkálta-

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR” rostát

sziveskedjék **árjegyzéket** kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32.

szeretnék bizonyos rendszert, sorrendet követni, ügyelve arra, hogy a megvitatandó dolgot alaposan megemésszük s csak azután fogjunk másikba.

Az 1914. évre program gyanánt felvettem az erdélyi magyar fajta, az erdélyi nyugati fajta és az erdélyi cigája és erdélyi racka *uradalmi* tehenészetek illetve juhászatok, a növénytermelésből pedig a cukorrépa és a négyzetes tengeri művelés jövedelmezőségének megvitatását, illetve kiszámítását.

Hogy ez a tervem tényleg megvolt, arra nézve bizonyosságul felhívhatom Szász Ferenc barátomat, akinek közreműködését még a szeptemberi kiállításakor kikértem, de bizonyosság lehet rá Török Bálint s-titkár ur is, akinek pár hete jeleztem, hogy legközelebb egy, másik, hasonló irányzatú cikket fogok beküldeni. Az volt ugyanis a tervem, hogy minden megvitatandó kérdéseket megfelelő indokolással juttatom a gazdák elé.

Hogy az első felhívás mindjárt a magyar tehenészetekről szólt, ennek egyszerű oka az, mert ez a kérdés Erdélyben a legnagyobb jelentőségű, miután a gazdálkodás legtöbb helyét erre van bázisra s így természetesen legnagyobb érdeklődést válthat ki. Hogy pedig a többi dolgot nem kevertem bele, annak magyarázata az, hogy az «Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületét» csakis ezen egy kérdés megtárgyalásánál remélhettem megnyerni, miután a többibe, nézetem szerint, nem avatkozhat bele.

Az elmondottak után legyen szabad kitérnem br. Jósika Gábor urnak egy definíciójára. Ő különbséget tesz tehenészet és tehenészet között, olyformán, hogy a maga tehenészetét pl. *tehenészetnek*, a gr. Bethlen Istvánét pedig *tenyészetnek* mondja. Ez a megkülönböztetés nézetem szerint nem helyes, mert az, hogy valahol a tej, vagy hústermesre, esetleg tenyészállat nevelésre fektetik a főszólyt, nem lehet ok különböző alapmegnevezés alkalmazására, annál inkább sem, mert e szó «tenyészet» nem is fejezi azt ki, hogy alatta csakis szarvasmarhát szabad érteni. Szerény nézetem szerint helyesebb mindezt «tehenészet» alapjelzés alá venni s az irányt külön «gulyabeli», «defejő», «tejtermő» stb. jelzővel megjelölni.

Magyarázatképpen ezt azért tartottam szükségesnek elmondani, hogy megértessem, miszerint nekem az a tervem, hogy az erdélyi részekben lévő összes uradalmi magyar tehenészetekben, tekintet nélkül a tenyész célra a jövedelmezőséget kiszámítsuk. Kíváncsnak tartom ezt azon főszempontból, hogy egyáltalán jövedelmeznek-e azok, vagy sem s ha igen mennyit? Ez nézetem szerint a legfontosabb kérdés, mert ha vannak uradalmak, melyek évente többet költenek a tehenészetükre, mint amennyit bevesznek abból, vagyis ráfizetnek arra, ez a birtokosnak a károsodását, sőt bukását is vonhatja maga után. Ezen főcél mellett természetesen feladatul tűzhetjük ki azt is, hogy a magyarfajta jövedelmezőségét a nyugatival, a tejetlőt a gulyabeli tenyészletekkel stb. hasonlítsuk majd össze.

Mielőtt végeznék e kérdéssel br. Jósika ömértóságának 2 kijelentésére kell

még reflektálnom. Azt mondja a báró ur, hogy én a nyugati fajta tehenészetek jövedelmezőségét kétségen felülnek tartom. Bocsánatot kérek, én meg vagyok győződve arról, hogy Erdélyben vannak nyugati tehenészetek, melyekre busásan ráfizet tulajdonosuk s ennek a ténynek a számszerű bebizonyítását szintén nagyfontosságúnak tartom. Ami a báró urnak azon kijelentését illeti, hogy a berendezés megvitatásánál az összeredmény a mérvado és nem egyes üzletágak megvitatása, szembeállítva azokat más viszonyok között lévő hasonlítottágakkal — csak részben fogadhatom el. Igaz, hogy a földolog az, hogy az egész gazdaság jövedelmezzen, de az egyes ágak jövedelmezőségének fontossága sem vitatható el, mert hisz az egyes üzletágak jövedelme adja az összjövedelmet. Ha pl. valakinek 10.000 kor. tiszta jövedelmet ad a gazdasága, de a tehenészetre 3000 koronát ráfizet, ha ez a tehenészet nem volna, a jövedelme 13000 koronára emelkednék, ami meglehetősen különbség. Aláírom, hogy különböző viszonyok között lévő hasonlítottágakat egy kalap alá vonni nem szabad, de azért a körülmények mérlegelésével az összehasonlítás megejtethető. Míg pl. a mezőségen megelégedhet a gazda, ha tehenészetre 3—4%-ot jövedelmez, addig Budapest mellett elvárhat 7—8%-ot is. De valami jövedelmet mindenütt hoznia kell, legyen az közvetlen, avagy közvetett jövedelem, mert máskülönben fenntartása nem indokolt s a gazdára feltétlen káros.

Miután már felsoroltam, hogy az 1914 évben mely dolgokkal óhajtanék a gazdák közreműködésével behatóan foglalkozni, elejtem azon szándékomat, hogy azokat külön cikkekben indokoljam. Azt hiszem, felesleges lesz ez annál inkább is, mert a nyugati marha, a cigája és erdélyi racka tenyészetes jövedelmezőségére a legtöbb gazda kíváncsi és sokak óhajtják megtudni azt, hogy miként állunk e tekintetben Erdélyben. Szintugy hiszem, hogy minden különösebb indokolás nélkül mindenki belátja azon kérdés fontosságát, hogy a cukorrépa termelésből a különböző viszonyok között milyen jövedelmet érnek el gazdáink, érdekes-e a termelést kiterjeszteni s ha igen, mily helyeken és körülmények között? A tengeri négyzetes művelésének jövedelmezőségi kérdése pedig elsőrangú fontossággal bír Erdélyben, ahol ez egyik fő művelési növény, de viszont az éghajlati, talajfelszíni, munkáviszonyok és egyéb körülmények teljesen elütők az anyaországtól, úgy, hogy az ott elért és kimutatott jövedelmeket mi alapul el nem fogadhatjuk.

Amint a multkori cikkemben az «Erdélyi Jellegű Magyar Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete»-nek pártfogását kértem, úgy kérem most az EGE. elnökségének jóakaratu pártfogását a többi kérdésekre nézve. Inkább erkölcsi támogatásról van illen szó, mert hisz az anyagi kiadás igazán csak a levelezés és a kérdőívek készítésének a költségeiből fog állani. S legyen szabad kérnem mindkét egyesületet, hogy lehetőleg még e hónapban foglaljon állást, hogy idén lesz-e még ez évben a gazdákat a részvételre megnyer-

ni s a szükséges adatok feljegyzését velük január 1-én megkezdeni.

Részemről ígérhetem, hogy teljes erőmmel és a legnagyobb hazafiúi léhével azon fogok dolgozni, hogy ez a közös munka igaz legyen, mindnyájunk okulására szolgáljon s elhagyatott hazarészünknek hasznára váljon.

A mesterséges madár buvó-odvak elhelyezéséről.

Irta:

Ifj. dr. Szentkirályi Akos.

Több szó esvén a madár védelemről és mivel már sok madár fészkelésre és zimankós télidőn védelmül szolgáló mesterséges odu lett kiosztva és vár még kiosztásra, talán nem végzek haszontalan munkát, ha vázolom pár szóval azokat a követelményeket, melyeket az említett mesterséges odvak elhelyezésével nem szabad szem elől téveszteni.

Előre bocsátom, hogy az elhelyezésre legalkalmasabb idő épp a mostani. Ősszel felrakni azért célszerű az odvakat, mivel cinege féléknek és más hasznos madárféléknek bizonyos idő kell, amíg megbarátkoznak fészkelő helyökkel. A most kihelyezett fészkek odvak egyelőre csak buvóhelyül fognak szolgálni, de az egyszer elfoglaltak bizonyára tavasszal is kapnak lakót és az már fészket fog bennük rakni.

Elhelyezés előtt a fészkek-odut elő kell készíteni a felrakásra. Ez abból áll, hogy a fedelét tartó szegeket el kell távolítani és az odu aljába kevés földdel kevert fűrészport kell hinteni. Az odu helyéül, újabb tapasztalatok szerint legcélszerűbb a ritkásabb bokorral övezett fatörzseket kiválasztani. Gyümölcsösökben erre a célra póznákat lehet a földbe ásni. Az elhelyezés magassága, nyugalmas helyen az aljnövényzet magasságán belül, még pedig átlagosan vállmagasságban. Emberek által járt helyeken a magasabban elhelyezett odvak részesülnek előnyben. Ezek magassága azonban 3—6 méternél nagyobb ne legyen. Az alacsonyabban elhelyezett odvakat a verebek nem szívesen foglalják el, míg a bátor és bizalmas cinegéknek kedvenc tartozkodási helye ez. Az odu mindig a déli, vagy keleti oldalra erősítendő, lehetőleg csavarral, az ágak hónaljába, még pedig olyan helyzetben, hogy az hátrafelé, a röplyukkal felfelé soha se düljön. Az ilyen elhelyezés teljesen rossz. A becsapó eső megtölti az odut vízzel s megfojtja lakóit.

Az odut tartó fa törzsét célszerű tuskés drottal bevonni, ez megvédi a fészkekfosztogatók tolokodásától. A macska ellen jól véd az odu aljába erősített kiálló drot-koszorú, vagy lecsipelt fejű

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 2005

szeg: Kezdetben nem szükséges sok odvat elhelyezni, 10—15 fára számítva egyet-egyét.

Mesterséges fészekodvakat a m. kir. ornitologiai központ által adott minta szerint, az állami támogatással részesült «Első Magyar Fészekodugyár» Debrecen, Margitfürdő szállítja. Legkedveltebbek az úgynevezett A mintájú odvak, ezek darabja 85 fillér. Az összes cinege-félék, fakusz, fülemile kedvenc buvóhelye ez. Az u. n. B. mintájú odut a seregély keresi fel. Ennek ára 1 kor: 10 fillér. Ezeket az odumintákat célszerű egyenlő számban alkalmazni. A megfigyelés különben mindenre megtanít. Fő a szívből jövő jó szándék. Az eredményt mutatni fogja a kedvező gyümölcsstermés.

Megyei és községi mezőgazdasági szakoktatás Franciaországban.*

(vk) A francia megyei és községi gazdasági oktatás legújabb reformját a múlt évi augusztus 21-iki törvény kezdte meg, mely elrendelte, hogy az addig fennállott úgynevezett mezőgazdasági tanszékek helyébe minden megyében egy mezőgazdasági igazgatóság. — «Direction des Services agricoles» — állítsák fel. Az igazgatóság teendői: a gazdasági ismeretek népszerűsítése; a gazdasági oktatás külön miniszteri rendelettel meggyéknént meghatározandó nyilvános tanintézetekben; a megyei gazdaközönség agrárpolitikai és társadalmi érdekeinek, egészségügynek stb. gondozása; gazdasági tudósítás, illetve felvilágosításokkal való szolgálat gazdasági kérdésekben, statisztika, élelmezésügy; a gazdasági kísérletezések s általában minden a mezőgazdaságot érdeklő szolgálat vezetése. Kivétetnek azonban a szorosabb értelemben vett állatorvosi szolgálat, az erdőszet és az agronómiai állomások.

E törvény értelmében a megyei gazdasági tanár a gazdasági szolgálatok igazgatója — «Directeur des Services agricoles» — címet veszi fel. E mezőgazdasági igazgató mellé egy vagy több gazdasági tanár van rendelve, kiknek működési kerülete egy vagy több közigazgatási kerületre (arrondissement) terjedhet ki.

Az igazgatóság és az alá rendelt közegek tevékenységét a fenti törvények f. évben kiadott végrehajtási rendelete s az azzal kapcsolatos utasítás szabályozzák részletesen, még pedig a következőképpen:

A gazdasági ismeretek népszerűsítése egyrészt szakelőadások, másrészt közlemények útján történik. Az előadásokat az igazgató s a melléje rendelt tanárok végzik. A megyei gazdasági igazgatók előterjesztései alapján évenként miniszteri

(A Mezőgazdasági bulletinból.)

rendelet állapítja meg — külön-külön minden megyében — az év folyamán tartandó előadások számát és tárgysorozatát.

A közlemények kétfélék lehetnek, ugyanint a préfet által láttamozott s gyakorlati tanácsokat tartalmazó falragaszok s egyéb hirdetések és röpiratok, könyvecskék stb., melyeket a községelöljárók s az államtól segélyezett gazdasági egyesületek elnökei tartoznak szétosztani.

Miniszteri rendelet állapítja meg minden egyes megyére vonatkozólag, hogy mely nyilvános (és nem gazdasági) tanintézetekben tartassanak gazdasági tanfolyamok a tanulók, illetve hallgatók részére. Oly tanintézetekre vonatkozólag, melyeken a földművelésügyi kormány tanszék felállítási joga eddigelé biztosítva nem volt, a földművelésügyi miniszter azon minisztertársával egyetértőleg adja ki rendeletét, kinek hatáskörébe a kérdéses tanintézet tartozik. A tanfolyamok előadói a megyei gazdasági igazgató, annak adjunktusa (egy az igazgatósághoz beosztott gazd. tanár) s a megye területén alkalmazott összes gazdasági tanárok.

Az oktatásügyön kívül a gazdasági igazgató hatáskörébe tartozik még a megyei földművelésügyi közgazdasági és szociális érdekeinek szemmel tartása is. E célból a megyei gazdakörök, egyletek, önszegélyzők, tenyésztőszindikátusok, hitel-szövetkezetek, közbirtokosságok stb. állami szubvenció iránti kérvényei a préfet által javaslatétel végett a gazdasági igazgató elé terjesztendők. Hasonlóképp javaslatételi hatáskörébe tartoznak az államilag vagy a megye által segélyezett díjazások is. Köteles az igazgató továbbá közreműködni a gazdasági tanszékek szervezésénél, a gazdasági tanárok működési kerületeinek megállapításánál, a gyakorlati iskolák, mintagazdaságok, téli tanfolyamok, gazdasági nőiskolák s minden egyéb gazdasági szakoktatási intézmény létesítésénél. Az igazgató hivatalból tagja a selymentenyésztési, olajfatenyésztési s egyéb jutalmak kiosztására alakított megyei bizottságoknak, a mezőgazdasági és szőlészeti tanulmányi bizottságoknak, valamint a lótenyésztési s egyéb állattenyésztési törzskönyveket (stud-book stb.) vezető bizottságoknak is. Az állam által rendezett gazdasági díjazásoknál az igazgató a főbiztosi tiszttel (commissaire général) viselheti. Az ő kötelessége a mezőgazdasági kísérletezések vezetése, részt vesz minden mezőgazdasági vonatkozású ankéton s a fent elősorolt teendőknél kívül a «préfet» esetről-esetre még más gazdasági vonatkozású munkálatokkal, így pl. a közgazdasági egészségügygel kapcsolatos kérdések tanulmányozásával is megbizhatja.

A préfetnek a gazdasági igazgató évenként jelentést tesz a megyei mezőgazda-

sági szolgálat összes tényezőinek tevékenységéről.

A megyei mezőgazdasági igazgató alá rendelt gazdasági tanári kar két részből áll: a kerületi egyetemeres gazdasági tanszékek tanáraiból és a szakoktatás egyes speciális ágainak (tejipar, kertészet, méhészet, selymentenyésztés stb.) tanáraiból. A kerületi tanárok közül az, amelyik a mezőgazdasági igazgatóság székhelyén működik, egyúttal a «mezőgazdasági igazgatósági adjunktus» tiszttel és címmel is viseli.

A gazdasági tanárok kötelessége, az igazgató ellenőrzése mellett, a gazdasági intézetek népszerűsítése: 1. a gazdák számára tartott előadások; 2. a nyilvános tanintézetekkel kapcsolatosan szervezett rendszeres tanfolyamok által. Tartoznak továbbá közreműködni a gazdasági vonatkozású ankéteknél, a statisztikai és élelmezésügyi munkálatoknál, a mezőgazdasági kísérletezésekénél, díjazásoknál stb. s általában kötelesek a mezőgazdasági igazgató által reájuk bízott minden feladatot teljesíteni.

IRODALMI SZEMLE.

A vágóállatbiztosítás jelentősége és szervezete. Irta: Dr. Kovács József. Előadatott a «Magyar Országos Állatorvos Egyesület» tiszabalparti osztályának Debrecenben tartott szakülésén.

16 nyomtatott oldalra terjed Kovács Józsefnek a vágóállat biztosításáról szóló munkája, melyben az e téren megvalósítandó feladatokat ismerteti részletesen. A füzet ismerteti a vágóállatbiztosítás külföldi szervezeteit és kimutalást közöl a németországi magánintézetek vágóbiztosításának 1910. évi eredményeiről. A füzet megrendelhető a szerzőnél Debrecenben, ára 80 fillér. — k.

A m. kir. állatorvosi főiskola 1912—13. évi évkönyve most jelent meg 160 oldalnyi terjedelemben. Az állatorvosi főiskola tanszemélyzetének beosztása után, közli az évkönyv a tanévben történt főbb mozzanatokat, a hallgatókról szóló különböző irányú jelentéseket és egyéb intézeti ügyeket. Ismerteti a főiskolával kapcsolatos intézeteket és gyűjteménytárakat; majd a kórhoncolások eredményeiről, a klinikák betegforgalmáról, a patkolási és patkoló mesteri tanfolyamokról közöl jelentéseket.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Földművelésügyi rendeletek közlése a kereskedelmi kamarákkal. A miskolci kereskedelmi és iparkamara fölterjesztésben kérte a földművelésügyi minisztert, hogy a kereskedelmet és az ipart érintő miniszteri rendeletek közzöltesse a kamarákkal. Ghillány Imre báró földmive-

KÖTSZER — MENTOSZEKRÉNYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a „RÓZSA” DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MŰSZERTÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM Gyógynövény beváltó állomás!

létségi miniszter méltányolva a kamara okfejtését, intézkedett, hogy jövőben a kereskedőket és iparosokat közletről érdeklő általános rendeletek, kivéve a bizalmas természetűeket, közöltessenek a kamarákkal. A viszonzás kedvéért kívánatos volna, ha viszont a kereskedelemügyi miniszter közölné a gazdasági egyesületekkel a földmívelést érintő rendeleteit.

Kedvezményes áru fajbaromfi kiosztás. A földmívelésügyi miniszter elhatározásából a gödöllői baromfitenyésztő munkásnőket képző iskolában eladásra kerülő tenyészanyagot kedvezményes áron átengedik azoknak a tenyésztőknek, akiknek vérfelfrissítés céljából erre szükségük van. Ezen az úton közel 500 darab különféle fajbaromfi kerül a tenyésztőkhez. Az anyagot a földmívelésügyi miniszterhez címzendő folyamodásban kell kérni és a kéréseket a gödöllői baromfitenyésztő munkásnőket képző iskola vezetőségének kell beadni.

Ingyenes védőoltások. A szegénysorsu kisgazdák állatainak lépfene, sercegő üszök és sertésorbánc elleni ingyen ojtóanyaggal való beoltása céljából a törvényhozás évenként bizonyos összeget bocsát a földmívelésügyi minisztérium rendelkezésére. Figyelmeztette azért a földmívelésügyi miniszter a vármegyék alispánjait és a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestereit, hogy ajánlják a gazdák figyelmébe az ojtás előnyeit s ha erre igényt tartanak, ebbeli kívánságukat a megfelelő adatokkal együtt december 10-ig az előjárásnak jelentésként be. Az előjárásoknak a kérelmezőket össze kell írni s az összeírást december 12-ig az I. foku hatósághoz fel kell terjeszteniük.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Személyi hírek.** A király Lekky István és Tóth Elemér földmívelésügyi miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, dr. Olgyay László és dr. Reusz Andor miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget díjmentesen és dr. Kofer István miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári címet és jelleget adományozta.

— **Jeszenszky Pál bucsuztatása.** Jeszenszky Pál kir. tanácsosnak az O. M. G. E. ügyvezető titkárnak, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vezérigazgatójává történt megválasztása alkalmából hétfőn este a Hungári-szálló külön termében az O. M. G. E. díszbankettel adott, melyen meleg bucsut vettek a távozó Jeszenszky Páltól, akinek délelőtt az O. M. G. E. igazgató-választmánya is lelkes ünnepségben részesített, miről az O. M. G. E. választmányi üléséről szóló beszámolóinkban emlékezünk meg. Az első felköszöntőt Bujanovics Sándor, az O. M. G. E. alelnöke mondotta, aki utalt Jeszenszky Pál munkában, sikereiben gazdag tevékenységére és új munkaterületre is sikert kívánt neki. Serbán János min. tanácsos méltatta Jeszenszky munkásságát az O. M. G. E.-nél Rubinek Gyula, az O. M. G. E. igazgatója, Jeszenszkyt mint a kötelességtudás mintaképét ünnepelte. Bali Kálmán a Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesü-

lete nevében üdvözölte a távozó főtitkárt. Jeszenszky Pál meghatva mondott köszönetet az ünneplésért. Hangsúlyozta, hogy ugyan új munkaterületre kerül át, de igéri, hogy a gazdatársadalmi mozgalmakból ezentul is buzgón ki fogja venni részét. Fájó szívvel mondunk mi is bucsut Jeszenszky Pálnak ügyvezető titkári állásából való távozása alkalmával, de viszont örülünk, hogy bár más munkakörben, de közöttünk marad és kiváló képességeit továbbra is — a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete élén — a magyar gazdák érdekében fogja kifejteni. Új állásában üdvözöljük Jeszenszky Pált és további működéséhez őszinte szívből sok szerencsét és sikert kívánunk.

— **A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége** e héten ülésezett Bujanovics Sándor elnöklésével. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása után Fabricius Endre titkár a tagsági ügyekről tett jelentést, mire Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, titkár a G. E. O. Sz. 1914. évi költségvetését terjesztette elő. A szövetségi nagygyűlést december 8-án tartják meg, melynek során a kartellek megrendszabályozásáról fognak határozni. Tudomást vettek a dohánybevéltési gazdasági szakértők kinevezéséről, a vidéki gazdasági egyesületek számvitelének ellenőrzéséről és a gazdasági egyesületek egységes működési körének megállapítására kiküldött bizottság munkájáról. A gazdasági egyesületi titkárok vasuti jegykedvezménye ügyében illetékes helyen lépéseket fog tenni a végrehajtó bizottság s pártolja a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület átiratát, melyben bolgár kertészeti szakiskola létesítését kéri. Marostordamegye átiratában a nemzetiségi pénztintézetek birtokvásárlásai ellen állami védelmet kér. Az egyesület Cs. Lázár László felszólalása után kimondotta, hogy az átirat értelmében pártoló fölterjesztést intéz a kormányhoz. A közigazgatási szakosztály megalakulásáról Buday Barna tett jelentést és egyuttal előterjesztette a szakosztálynak határozatát a kivándorlási visszaélések tárgyában. Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály már ismert javaslatait Konkoly-Thege Sándor dr. ismertette, melyekhez Elek Ernő és Piller Kálmán megjegyzései után hozzájárultak. Krolopp Hugó országgyűlési képviselő, titkár a mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály minap elfogadott előterjesztéseiről szólott, melyeket a végrehajtó-bizottság változatlanul magáévá tett.

— **Az O. M. G. E. igazgató-választmányi ülése.** Az O. M. G. E. igazgató-választmánya e héten Bujanovics Sándor elnöklésével igen népes ülést tartott. Az elnök üdvözölvén a tagokat, az alakulás formáinak elintézése után Rubinek Gyula igazgató bemutatja az egyet múlt évi működéséről szóló jelentését, aminek jóváhagyása után bejelenti, hogy Jeszenszky Pál királyi tanácsos, ügyvezető titkár a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének igazgatóvá választatván, lemondott állásáról. Jeszenszky Pál közel husz éven át működött az egyesületben és mint ilyen, a tagok osztatlan elismerésért vitta ki munkájával. Reméli, hogy új állásában is részt fog venni az O. M. G. E. törekvéseinek előmozdításában. Emődy József kért ezután szót és lendületes szavakkal méltatta Jeszenszky működését. A tagok elé tárja közhasznú munkájának sokoldalúságát, az agrár eszmékhez való töretlenül ragaszkodását és mindezekre való tekintettel javasolja, hogy érdemeit

jegyzőkönyvben örökítsék meg és munkájáért köszönetet szavazzanak. A választmány egyhangú lelkesedéssel magáévá tette Emődy József indítványát és Bujanovics Sándor előterjesztésére tiszteletbeli ügyvezető titkárrá választotta. Jeszenszky Pál meghatva mondott köszönetet a kitüntetésért. Ezután Mutschenbacher Emil dr.-t I. rendű titkárrá, Konkoly-Thege Sándor dr. s.-titkárt titkárrá és társszerkesztővé nevezték ki, Rusztler Károlynak a főkönyvelői címet adományozták és Láng József könyvelőt állásában véglegesítették. Megállapították a jövő évi költségvetést és a közgyűlés megtartását december 7-re tűzték ki. Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, titkár előterjesztése alapján csekély formai változtatást eszközöltek az alapszabályokon. Jóváhagyták az egyesület nyári szünet alatti működéséről szóló jelentést. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete internátus létesítését határozván el, az O. M. G. E. két fél alapítvánnyal segíti elő az intézmény megalakítását. Tiszteletdíjat ajánlottak fel a december elején rendezendő országos baromfikiállításra. Segítségét szavazták meg az udvarhelymegyei árvízkarosultak javára és méltó módon gondoskodnak Heusch Árpád emlékének megörökítéséről.

— **Országos kukorica kiállítás Budapest.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezendő országos kukoricakiállítás előkészítő munkái serényen folynak. A nagyobb kukoricatermesztők valamennyien kaptak személyre szóló felhívást, hogy a kiállításon vegyenek részt és mutassák be kukoricatermésüket. Tekintettel arra, hogy az első ízben kitűzött bejelentési határidőn túl is többen jelentkeztek a kiállításon való részvételre, a rendező-bizottság a jelentkezési határidőt folyó hó 20-áig hosszabbította meg. Kívánatos lenne, hogy a nagybirtokosok minél nagyobb számban vennének részt a díjazással egybekötött kiállításon. Bejelentő lapokat és tájékoztatót a kiállítás rendező-bizottsága (Budapest, IX. Köztelek-utca 6. sz.) készséggel küld.

— **Országos baromfikiállítás Budapest.** A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete által december 5—8. napjain Budapest rendezendő országos baromfikiállításnak a tenyésztők szempontjából az időjárás nagyon kedvez. Az állatok szépen fejlődnek, úgy hogy legtöbbször a biztos siker reményében vesznek részt az országos versenyben. A rendező-bizottság állandóan készenlétben van és fölvilágosítást az érdeklődőknek készséggel szolgál. Mindennemű megkeresés Budapest, IX. Üllői-ut 25. I. 10. alá intézendő.

— **Gazdatisztek gyűlése.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Nick Ede udv. tan. ny. koronauradalmi igazgató elnöklete alatt most tartotta rendes havi választmányi ülését a tagok szokatlan nagy érdeklődése mellett. Jeszenszky Pál ügyvezető igazgató tett jelentést a pénztár állapotáról. A jelentés szerint az egyesület vagyoni helyzete a mostoha gazdasági viszonyok dacára kedvezőnek mondható. Napirendre került azután az egyesület által régóta tervezett, a gazdatisztek gyermekének nevelését előmozdítani hivatott internátusnak ügye. Ügyvezető igazgató bejelentette, hogy az internátus céljaira a választmány felhalmozása alapján a telket megvásárolta. Bejelentette végül, hogy a gazdatársadalmi testületeknél közbenjárt, a melyek legnagyobb készséggel tettek az internátus céljaira alapítványokat.

Mindezek alapján az internátus felállítása most már biztosítottnak tekinthető. A választmány a bejelentést öröm-

mel vette tudomásul s elismerését fejezte ki ügyvezető igazgatónak eddigi fáradozásaiért. Egyben az elnökség őt tagját mint építés előkészítő és ellenőrző bizottságot delegálta.

— A Szolnokdoboka vármegyei Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszterhez nemrég intézett felterjesztésében több olyan intézkedést jelölt meg és kérte azok mielőbbi foganatosítását, amelyek alkalmasok egyrészt az árvízkarosultak segélyezésére, másrészt az újabb árvíz katasztrófák megállítására. Így mint értesülünk, vetőmagot oszt ki a miniszterium és a patakok és vizek szabályozásának előmunkálataihoz már is hozzáfogtak. A közmunkák és egyéb munkálalmak kiadását is megkezdték.

— A Háromszék vármegyei Gazdasági Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszterium által engedélyezett díjakkal folyó évi október hó 27-én Kászonyfaluban, 28-án Csikszentgyörgyön, 29-én Csikszentimrén, 30-án Csikszentmihályon, és 31-én Karcfalván állatdíjazásokat tartott, melyeken 267 kiállító 334 drb. szarvasmarhát, 286 drb. sertést és 12 drb. kóst állított díjazásra. A díjazások ügyét az egyesület állattenyésztési szakosztálya tagjaiból és a jelenvolt egyesületi tagokból alakított bíráló bizottságok Kiss Ernő kir. gazdasági felügyelő és Hersényi Gábor gazd. gyakornok közreműködésével intézték.

A bizottságok mindenütt örömmel állapították meg, hogy úgy a szarvasmarha mint a sertésenyésztés évről-évre örvedetes javulást mutat s különösen a fiatalabb állatállomány minősége biztos alapot nyújt arra, hogy a vármegye állattenyésztése a jövőben még fokozottabb fejlődésnek indulhasson.

— Szüreti eredmények. Befejezést nyert már csaknem mindenütt a szüret, aminek eredményéről a következő tudósítások számolnak be:

Szilágyipér (Kozma F. tudósítása). A növényi betegségek ellen sikerrel védekeztek, a terméseredmény mennyiségileg mégis alatta maradt az előző évekének. A must cukortartalma: Erdei 15%, Szerémi zöld 18%, Olaszrizling 18%. Eladás mindössze egy történet 44 koronáért Bécsbe. Óbor készlet van, ára és vevő azonban nincs. A termő és amerikai vesszők elég jól beértek. A mezőgazdasági helyzet gyenge. A vetések ritkák, az egér elszaporodott, sok kárt tesz. Kölesönt magas kamat mellett sem lehet kapni, az adót erélyesen hajtják be.

Dezmér (Jánossy Lajos tudósítása.) A szüreti eredmény mennyiségileg gyengébb, minőségileg jobb a tavalyinál. A jég 4—5% kárt tett. A mustot 44—48 K-val értékesítették. Óbor nincs. A vesszők nem értek elég jól be, különösen a fúrmit. Újabb ültetésre kilátás nincs.

Egerbegy (S. K. tudósítása.) Az elemi csapások, árvíz, földesuszamlás nagy károkat okoztak. A szőlőmoly az idén fellépett, féltérmet volt.

Kolozsvár, (Jövedéki hivatal jelentése.) Kolozsvár város területéről mindössze 280 l. mustot jelentettek be a jövedéki hivatalhoz. Az idő a szőlő érésének csak az őszi hónapokban kedvezett. A kártevők ellen sikeresen védekeztek. A borszőlő termeléssel kezdenek felhagyni, inkább a esemege szőlő termelésre térnek át.

Újabb telepítésre kilátás a rossz pénzüszonyok és kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt nincs.

A Dr. Borovszky-féle szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb **házi-szere**. A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
Próbaüveg 50 fillér.

2762

— Mezőgazdasági üzemi intézet Magyarországon. Az O. M. G. E. mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi szakosztálya most tartotta alakuló ülését a gazdák élénk érdeklődése mellett. Az ülést Rubinek Gyula igazgató nyitotta meg. Javaslatára a szakosztály elnökévé Gál Jenő főrendiházi tagot választották meg, ki megköszönvén a bizalmat, előterjesztést tett a szakosztály műszaki és üzemi bizottságainak megalakítása iránt. A műszaki bizottság élére Bolla Mihály miniszteri tanácsost, az üzemi bizottság élére pedig Ráthonyi-Reusz Henrik nagybirtokost állította a szakosztály bizalma.

Ezután a napirend tárgyalására került a sor, melynek folyamán Krolopp Hugó országgyűlési képviselő, titkár egy mezőgazdasági üzemi intézet létesítésére vonatkozóan tett nagy figyelemmel hallgatott előterjesztést. Koppély Géza örömmel üdvözlö az előterjesztést és sokat vár a létesítendő új intézménytől. Konkoly-Thege Sándor dr. a szőnyegen lévő kérdéssel kapcsolatban az üzemi szakemberek kiképzését ajánlja a szakosztály figyelmébe. Ormándy János az előadó javaslatának legmelegebb felkarolását várja a gazdáktól. Rubinek Gyula gondot kíván fordítani az új intézet utján a gazdaképzésre is. Végül Krolopp Hugó előadó váaszolt az egyes felszólalásokra, mire a szakosztály kimondotta, hogy az előadó javaslatai értelmében az igazgatóválasztmány jóváhagyó határozata után, fölterjesztést intéz a kormányhoz, a rá váró lépések megtétele céljából.

— A magyar, német és osztrák méhészek pozsonyi vándorgyűlése. A Pozsony megyei Gazdasági Egyesület most tartott igazgató választmányi ülésén örömmel vették tudomásul a pozsony megyei gazdák, hogy a magyar-, német- és osztrák méhészek 59-ik vándorgyűlésüket és kiállításukat 1914. év júliusában Pozsonyban fogják megtartani. Az egyesület készsággel vállalta magára a helyi rendezés munkálatait és minden előkészületet meg fog tenni a három ország méhésztársadalmának méltó fogadtatása érdekében.

— Baromfiak értékesítése. Budapest székesfővárosi Községi Élelmiszer Üzeme Budapesten, IX., Soroksári-ut 58. (Marháköztávóhid) baromfi-hizlaldát rendezett be, hogy módjában legyen üzleteiben állandóan friss vágású baromfi forgalomba hozni. A hizlalda minden mennyiségű élő baromfiat vásárol a mindenkor napi árban és kívánatra kölesönként szivesen boesátja rendelkezésre a tenyésztőkönknek a szállításhoz szükséges ketreceket.

— Új szövetkezeti székházak. Néhány nappal ezelőtt avatta fel új székházát a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a jövő hét folyamán pedig ismét egy új szövet-

kezeti hajlék kerül felavatásra a székesfővárosban, amidőn a *Gazdák Biztosító Szövetkezetének* új s modern igényeknek minden tekintetben megfelelő új kálvintéri palotáját adják át rendeltetésének. Ezek az új székházak a legmostohább gazdasági viszonyok közepette épültek fel és így élénk tanubizonyosságai annak, hogy a szövetkezeti mozgalom nálunk is mennyire megerősödött. Itt említjük fel, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete, kolozsvári vezérképviselőse útján, a szövetkezeti eszméknek igen jó propagálója Erdélyben. A körzetébe tartozó (Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Maros-Torda, Torda-Aranyos, Alsófehér és Szeben) vármegyék gazdakörei részére teljesen díjtalan előadásokat tart a biztosítás fontosságáról, ami ennyi elemi csapások közepette a kisgazdákra kétszeresen nagy jelentőséggel bír.

— Magyar birtokok román kézen. Hunyad megyében újabb időben megint 2 tekintélyes magyar nagybirtok került román kézre. Az egyik *Buda Géza* szentgyörgyvályai 1640 kat. holdas ingatlana, melyet az *«Ardeleana»* vett meg 320.000 koronáért. A tervezet szerint a szántókat Pojenár (Szeben megye) községből való parasztok közt fogják felparcellálni, míg az erdőknél a környék községei között való szétosztását már meg is kezdték. A másik a vármegye egyik legszebb birtoka, a báró *Zeyk József-féle* seykfalvi 1001 kat. holdas uradalom. Ezt dr. *Mihu János* egymillió koronáért kötötte le. Mint hírlik, e birtokszerzések a románok részéről a sztrigyszentgyörgyi telepítések elensúlyozását célozzák.

— Mesterséges halastó Szilágy megyében. Követésre méltó példát mutatott Major Lázár szécsi birtokos, aki a birtokán lévő kis forrás állandó vizét felfogva, két kis halas tavat alakított. A két tó nem nagyobb együttvéve 500—600 □-ölnél, de eddig ez a hely teljesen hasznavehetetlen volt. Most pedig évenként 150—200 kg. kitűnő halat nevel, amely kilónként 160 fillértől 200 fillérig értékesül. Költség alig van rá. Az egész berendezés a töltésgátak és zsilip minden házilág készült és alig haladták túl a költségek a 100 koronát. 150—200 drb. ponty-ivadékot hozat minden év tavaszán az ugrai tógazdaságból és októberben már kihalásza őket. A tavak berendezése megfelel az okszerű halgazdaság kívánalmainak, mert mindenik bármikor szárazzá tehető. A halat Szilágy-somlyón adja el.

— Pincészeti tanfolyam vendéglősöknek. Amit a MSzOE. már régóta sürget, az a M. Vendéglősök Orsz. Szövetségének kérelmére most teljesebbé megy: ezentul a budafoki pincemesteri iskolában vendéglősök és koresmárosok számára is fognak tanfolyamokat rendezni. És pedig kétféle, egy inkább elméletit a nagyvendéglősök és szállodások részére, akik nem sajátkezüleg dolgoznak a pincében, de a felügyelet gyakorlásához szükséges ismereteket akarják megszerezni és egy inkább gyakorlatit a kisebb vendéglősöknek és koresmárosoknak, akik maguk végzik a pincebeli munkákat. Az első ilyen tanfolyam nagyobb vendéglősöknek folyó évi december 1—15-ig, az első tanfolyam a kisemberek számára jövő évi január 8—18-ig lesz megtartva.

— Mezőhegyesvidéki tájfajta tenyésztés. A mezőhegyesvidéki tájfajta lótenyésztők Makón rendezett tenyésztőlóvásárját igen sokan nézték meg. S noha a tenyésztők valóban szép példányokat hajtottak fel, jellemzi a jelenlegi mostoha pénzügyi viszonyokat, hogy mindössze négy darab fedező mén cserélt gazdát 1800, 1600, 2250 és 2600 koronás áron.

— **A tejelést ellenőrző Egyesületek első országos értekezlete.** A tejjellenőrzés Magyarországon is olyan szép fejlődést mutat, hogy szükségessé és lehetővé vált egy országos értekezlet megtartása, amit különböző vitás kérdések tisztázása és az egyöntetű eljárás megállapítása tett kívánatossá. Az értekezleten részt vettek a földmivvelésügyi miniszterium képviselőiben Serbán János min. tanácsos, Koerfer István min. titkár, több gazdasági felügyelő és az egyesületek kiküldöttei, az OMGE.-t Konkoly-Thege Sándor titkár és Murányi Nándor orsz. törzskönyvvezető képviselték. A népes értekezleten Serbán János min. tanácsos domborította ki elnöki megnyitójában a tejtermelés ellenőrzésének nagy jelentőségét, Koerfer István min. titkár pedig az értekezlet célját fejtette ki. Ezután Tóth Lóránd dr. és Skita Mihály előadók terjesztették elő az egyes egyesületek részéről beérkezett kérdéseket és a miniszterium javaslatait. Fontossággal bírnak az értekezletnek ama határozatai, amelyek kimondják egy központ alakításának szükséges és kívánatos voltát, a részletkérdések megállapítását egy albizottságra bízták.

— **A pezsgő megadóztatása Ausztriában.** Az osztrák képviselőház elfogadta a pezsgőborok fogyasztási adójára vonatkozó kormányjavaslatot. Az adótételek a következők: A szőlőből készült pezsgő kis üvegeinél 40 fillér, egész üvegnél, vagyis oly üvegeknél, amelyek ürtartalma nem haladja meg a 850 köbcentimétert 80 fillér; oly üvegeknél, amelyek meghaladják a 850 köbcentiméter ürtartalmát, minden további 230 köbcentiméter után 20—20 fillér. Az exportált pezsgő adója a vám kiszabása alkalmával, a Magyarországból behozott pezsgőé az átvétel időpontjában és a belföldi pezsgő a raktárhelyiségekből való elszállítás előtt rovanódó le. A magyar pezsgőborokra vonatkozólag a küldemény átvevője köteles a küldemények megérkezése után huszonnégy óra alatt a pénzügyi közegeknek jelentést tenni és a felbontás előtt hivatalos eljárás alá bocsátani. A pénzügyminiszter erre vonatkozólag könnyítéseket engedélyezhet. Az adó lerovását feltüntető jelzés a palackok felbontásáig megtartandó.

— **Bornyilvántartás nem vezetésének büntetése.** A mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmáról szóló 1908. évi XLVIII. t.-c. határozata szerint minden pincegazda tekintet nélkül arra, hogy termelő, vendéglős vagy borkereskedő, tartozik borairól nyilvántartást vezetni, ha csak az alól a földmivvelésügyi miniszter rendelete értelmében fel nem oldatott. A törvénynek ez a rendelkezése még ma, öt évvel az új törvény életbeléptetése után sem ment át az érdekelt közönség véérébe és ma is minden faluban akad nem egy, de sok olyan bornyilvántartásra kötelezett egyén, aki ezt a szabályt nem akarja respektálni. Ujabbán a pincefelügyelettel megbízott állami szakemberek fokozott buzgósággal ellenőrzik, hogy mindenki vezet-e ezt a nyilvántartást és kifüggeszti-e presházában a bortörvénykivonatát, aki erre kötelezve van. A nagyszámu feljelentések azután persze tömeges büntetés a vége s ma már alig van olyan járás vagy

község, ahol egy-két áldozata ne volna az új törvény szigorának. Tekintettel arra, hogy az idén sok olyan gazdánál is maradt eladatlan bor, aki eddig szüretkor mindig tudott a termésen (s azért bornyilvántartást — elég helytelenül! — nem vezetett), saját érdekükben figyelmeztetjük őket, hogy a bornyilvántartó füzetet sürgősen fektessék fel, mielőtt még vizsgálat tartatnék pincéjükben.

— **Mezőgazdasági szeszgyárosok mozgalma.** A Nyitrai Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya Elek Henrik választmányi tag indítványára folyó évi október hó 30-án tartott ülésén tárgyalta a mezőgazdasági szeszgyárosok ama sérelmét, hogy novelláris uton korlátozva lett a mezőgazdasági szeszgyárak exkontingens szeszfőzési joga olyképpen, hogy 1680 hl.-nél több exszeszt nincs jogában mezőgazdasági szeszgyárosnak főzni. A megszorítás különösen azokat a szeszgyáros gazdákat érinti károsan, akik eddig cukorrépájukat szeszszé dolgozták fel, hogy ezáltal függetlenítsék magukat a cukorgyáraktól. A választmány elhatározta, hogy a sérelem orvoslása végett a kormányhoz felterjesztést intéz és annak támogatására a mezőgazdasági érdekképviseleti testületek bevonásával országos mozgalmat indít.

— **Az agrár szőlőkölcsönök tartalék alapjának visszatérítése.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által kiküldött bizottság Molnár Imre elnöklésével értekezletet tartott, melyen részletesen megállapították az agrár szőlőkölcsönök tartalék alapjának visszatérítése ügyében tartandó országos értekezlet napirendjét. Az értekezletet december első felében Budapesten lefolyó gazdanapok alkalmával tartják meg. Tekintettel arra, hogy a mozgalom sikere a szőlősgazdák érdeklődésének mértékétől függ, a M. Sz. O. E. kívánatosnak tartja, hogy az országos értekezleten minél többen vegyenek részt. Bejelentéseket két héten belül fogad el az egyesület (Budapest, IX. Üllői-ut 25. II.) titkári hivatala.

— **Baromfiállítás Szegeden.** Most tartották meg a szegedvidéki baromfi- és házinyulteryesztő egyesület által rendezett kiállítást. A kiállítás a tavalyit messze fölülmulta. Különösen a galamb és tyukfélék csoportjával. A pekingi kaesák és emdeni ludak azonban az idén valamivel gyengébbek voltak. A földmivvelésügyi minisztert Bagáry Kálmán gazdasági felügyelő, a Baromfityesztők Országos Egyesületét Winkler János titkár képviselte.

— **A közlegelők területének cséplőhelyekül való felhasználása.** Felmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földmivvelésügyi miniszter, hogy a közlegelők területének cséplőhelyekül való felhasználásához a földmivvelési miniszter engedélyre van szükség.

— **A borbehozatal megnehezítése Németországban.** A német birodalmi kormány tervbe vette a külföldi bor megadóztatását. Mivel ez a tény közelről érdeklő a magyar bortermelőket is, a Ma-

gyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete az igazgató-választmány határozatából fölterjesztést intézett a földmivvelésügyi kormányhoz, hogy a kérdés iránt érdeklődjék és szükség esetén Ausztriával, esetleg egyéb bort kivivó államokkal egyetértve, igyekezzenek a magyar borkivitt megnehezítő rendszabály életbeléptetését megakadályozni. Az ügyet a Mezőgazdasági vámpolitikai központ is tárgyalni fogja.

— **A bűzös kellemetlen száj- és torokszagot csak a Dr. Bórovsky-féle mentholos Borolinnak használata által veszi el.** — Egy pohár vízben 15—20 csepp elegendő. — A fogaknak alabástromszerű fehér színét csupán ennek a háziszernak a használatával érhetjük el!

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Agybavizelés
Rögtöni megszüntetést Kort és nemet közölni. Felvilágosítás ingyen. Gg. Pfaller Nürnberg s. 376 (Bay.)

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK
KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
— (Jókai-u. 2. sz. I. emelet.) —
FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő
H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztésse.
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.
A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményyt.
A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.
2001

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a
31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
PISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-Intézet. Kérjen ajánlatot!

M. kir. földmivvelésügyi miniszterium kolozsvári kirendeltsége.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A „Szabó József“ tordai gazdasági iskola alapítványának tulajdonát képező és a tordai határ „Virágos“ dűlőjében a tordai tjkv. 711. sz. A 5281, 5283, 5286, 5287 hrsz. alatt fekvő 77 hold 1158 négyzetöl egy tagban fekvő birtoka

1914. év január hó elsejétől 1919. év december hó 31-ig, vagyis hat évre terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírott Földmivvelésügyi Miniszterium Kolozsvári Kirendeltsége (Ferencz József-ut 62.)

1913. év november hó 24. napján délelőtt 11 órakor, zártajánlatu versenytárgyalást fog tartani.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulírott hivatalnál legkésőbb 1913. év november hó 24-én délelőtt 10 óráig nyújtandók be.

A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Szabó birtokbérletre“.

Bánatpénzül 200 korona készpénz, vagy óvadékképes papírokban a miniszteri kirendeltség házipénztáránál leteendő, az arról szóló letétnyugta, az ajánlathoz csatolandó.

A részletes feltételek alulírott hivatalnál, valamint a Szabó József gazdasági iskolánál megtudhatók.

Kolozsvár, 1913. évi november hó 4-én.

M. kir. Földmivvelésügyi Miniszterium
Kolozsvári Kirendeltsége.

3000

30 éves földmives-iskolát
végzett, nős, több évi
gyakorlattal
segédtszti,
vagy

2999

önálló
alkalmazást keres,
azonnali belépésre.
Cim Rend Ferenc.
Szabéd, u. p. Mezőrűcs.

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári
állatkiállításán első
díjjal díjazott

Orpington-
törzstyukok
eladó.

Erzsébet-út
13. szám.

A KOLOZSVARI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként; esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.

A vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. — Érvényes 1913 október 1-től.

Gy. 700	Gy. 210	Sz. 615	Gy. 1050	Sz. 820	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 720	Gy. 735	Sz. 615	Gy. 940	Gy. 125
316	1032	722	745	834	érk. } Kolozsvár	ind. } ér.	619	1054	637	113	—
613	1051	832	808	904	ind. } Aranyos-Gyéres	érk. } ér.	544	1020	612	Sz. 1256	—
720	1223	1017	912	1024	érk. } Kocsárd	ind. } ér.	413	907	448	1146	—
743	101	1057	934	1055	érk. } Tövis	ind. } ér.	330	842	415	1120	—
826	214	1232	—	1209	érk. } Küküllőszeg	ind. } ér.	219	800	308	1029	315
845	301	156	—	1234	ind. } Kiskapus	érk. } ind.	155	749	225	955	300
908	346	229	—	101	érk. } Segesvár	ind. } ind.	122	728	156	925	232
949	502	321	—	157	érk. } Héjasfalva	ind. } ind.	1231	656	1257	837	158
1045	707	454	—	335	érk. } Brassó	ind. } ind.	1046	553	1124	708	1252
1102	813	525	—	403	érk. } Budapest K. p. u. a gyorsvonat	ind. } ér.	1008	528	1058	—	1230
146	1245	856	—	753	érk. } Arad	ind. } ér.	636	240	741	—	1008
Gy. 705	Sz. 750	Gy. 210	Sz. 930	Sz. 1220	ind. Budapest K. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 545	Sz. 1230	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 920
1232	331	659	600	903	érk. } Arad	ind. } ér.	939	500	820	1142	415
1247	406	709	630	1115	ind. } Piski	érk. } ér.	852	420	808	1100	401
355	909	1017	1110	539	érk. } Alvinc	ind. } ind.	417	1041	455	614	1244
456	1042	1125	1240	717	érk. } Gyulafehérvár	ind. } ind.	250	904	350	445	1120
510	1101	1137	1259	732	érk. } Tövis	ind. } ind.	233	847	337	425	1107
533	1135	1200	132	803	érk. } Kocsárd	ind. } ér.	205	817	315	351	1046
Sz. 220	Sz. 1201	Sz. 335	Gy. 947	Sz. 855	ind. Marosludas	érk.	Sz. 705	Sz. 1052	Sz. 222	Gy. 650	Sz. 1246
257	1239	410	1015	932	érk. } Marosvásárhely	ind. } ind.	628	1016	145	625	1209
412	156	523	1115	1051	érk. } Szászrégen	ind. } ér.	510	902	1229	524	1052
422	206	607	Sz. 1139	—	ind. } Gyergyószentmiklós	ind. } ind.	—	847	1154	—	1032
545	309	710	1238	—	érk. } Mádéfalva	ind. } ind.	—	745	1046	—	931
956	719	1045	354	—	ind. } Sepsiszentgyörgy	ind. } ind.	910	420	724	—	614
1140	856	—	533	—	érk. } Brassó	ind. } ind.	727	—	529	—	410
329	—	—	748	—	érk. } Kiskapus	érk.	433	—	—	—	1235
520	—	—	926	—	érk. } Nagyszeben	ind.	245	—	—	—	1100
Sz. 224	Tvsz. 522	Sz. 1019	Vv. 336	Sz. 726	ind. Kiskapus	érk.	Sz. 857	Tvsz. 252	Sz. 604	Vv. 910	Sz. 1233
353	712	1149	518	856	érk. } Fogaras	ind.	727	100	433	720	1110
813	—	548	951	—	érk. } Fogaras	ind.	333	814	—	442	—

Nyom. Gámán J. örököse könyvnyomdájában Kolozsvárt.